

მეცხრე

საყოველ-კვირთა ლიტერატურული და მსატერობითი გაზეთი.

8 სამტეპეური.

გაგონიცემა

№ 3

კვირამოხით

1895 წელსა.

ფასა „თეატრი“-სა

წლით ხუთი (5) მანეთი, ნახევარ წლით სამი (3) მან. შეიძლება ნაწილ-ნაწილით შემოკანა წლის ფასისა: ხელის-მოწერისათანვე სამი (3) მანეთი, მისში ერთი (1) მანეთი და მარიაშოს თვეშიც ერთი (1) მანეთი.

ცალკე ნომერი „თეატრი“-სა ღირს სამი (3) შაური. ფასი განცხადებისა: მეორე გვერდზედ სტრ-ქონზე 5 კაპ. პირველზე 10 კაპ. მთელი უკანასკნელი გვერდი 20 მანეთი; პირველი 35 მანეთი.

ხელის მოწერა მაილებს:

თბილისში გრ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და „თეატრი“-ს რედაქციაში. ქუთაისში მძ. ჭილაძეების წიგნის მაღა-ზიაში, გორში ს. შვალაძის წიგნის მაღაზიაში, თელავში ი. როსტომაშვილთან. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, Редакция „Театръ“.

გორესკობდენციები და საზოგადოთ ნაწერები პირდაპირ „თეატრის“ ს რედაქციაში უნდა გამოიგზავნოს. დაუბეჭდედ წერილეს რედაქცია ავტორს ვერ დაუბრუნებს.

ჩვეს ლიტერატურაზე

(შემდეგი *).

მ ამახადმე ვრატაკას აქვს ყოველგან თავის ადგილი: ზარად ცხოვრებაში, სხად მან უნდა გააუმჯობესოს კერძო-ოჯახის-მდგომარეობა; საზოგადოებაში, სხად მან უნდა გააუმჯობესოს სხეობა და დამყაროს ურთიერთობა.

„გლეხის ოჯახიდან“

შრომის შემდეგ სვიმონსა განდობია დედა ავით; მატყუარა მკითხავს ურქვამს, წადით არბოს სალოცავით.

დასავიწყებელია, თუ ეს ასეა, ვერც მწერლობა დაჩნება უკრიტიკოთ. იყო დრო, როდესაც შოკისათვის ვმარდა სატყეების სერსიანად ჩაწობა და ამ სიტყვებისვე უმნიშვნელოთ რახარები. მაგრამ ესდა ის სიტარ სსენებული დრო გაფრანდა და უბრუნებლივ. ხადსმა წინ წაწის, გამოვება გამოეცვალა მს კარგისკენ და უფრო მადლისკენ. სიტყვების რახარები ვვლარ აკამოფილებს მას. ასე რომ მწერალს წინ უნდა მიუძღოდეს კრიტიკოსი, როგორც ებრავებს მიუძღოდან სვეტი ნათლისა, უდახლას შინა. კრიტიკოსი მოვლავ განსწმინდას გზა, რომელსედაც მწერალმა უნდა გაააროს.

როდესაც ერთი მწერლის ნაწარმოები იხრება ამით სსმულებს ეძლევა მეორეს. უფრო ნაკლები შეცდომები გარდაცობას წინ: შოკრი-ური ნაწარმოები ატეობს გრძობას, კრიტიკა ვაზრვიშებს გრძობას და ზრდას მთელ შთამომავლობას. მაგალითებზე შორს არ წავალთ. მათ მოვაყვანთ რუსეთის ცხოვრებიდან. ავიყვანთ რუსეთის გამხინღი კრიტიკოსი ბელინსკი; რა პტიოსნებით აღჭურვილი შთამომავლობა გაზარდა მან თავის იდეებზე. გადმოვიდეთ სამოცი წლებისკენ, იმ დროისკენ,

როდესაც ისე შესანიშნავი ტვინის მოძრაობა იყო რუსეთის მწერლობაში. დავაკვირდეთ დობრადლიუბოვს, ჩერნიშევსკის და თუ გნებავთ შისარკესაც, როგორი შრომის მოვარე შთამომავლობა შექმნეს მათ.

ჩვენ ლიტერატურაში კი კრიტიკას ვერ ვერობით ვერ გაუდვამს ფეხები. როგორც მოგახსენეთ, ჩვენი ლიტერატურა ძირედაც და ძირედაც სუსტია. ვიმეორებთ ვადეკ, რომ იგი შეიცავს მხოლოდ ბუბეტრისტიკას და იმასაც არ სრულად; იმასაც კარგი მახშილი უნდა გაააროს რომ დაქმსკახლს რსმეს. ჩვენში სსვა ნაწილი

* იხილეთ „თეატრი“ № 2.

ლიტერატურისა ვერ აღარმინდება. მასხადამე უნდა მივწვეთ ზემოხსენებულ ნაწილს და მის გაძლიერებას. ამ ნაწილში დასკოლებს შემდგომისთვის, თუ მოვრთოთ, სხვა ნაწილებშიც იოლად გარდავიყვანს.

ჭარბელებს თუმცაღა გვაძარბენ ფრანტუხებთან, მაგრამ საუბედურათ, უმთავრესში კი განკისკვადებით იმათგან. ყოველი ახალი საზიზღრათ მიგვანხნა და გულგრილთ ვეკიდებით გადავტ იმას. რომ ფრანტუხებსაც ჩვენდნად სჭირებოდთ ეს სენი, ივინი ვერ მიაღწევდენ იმ ძალად მნიშვნელობამდი, რომელიც ესლა აქვსთ. საუვარდელი ფრანსა ჭარბელებისა აი ეს არას: «დემოთი ამასე მეტს ნუჩანს მამაკლებს და სხვას არას დაკეკებ.» არც ერთ ერს მასზე ადრე მიწის მუშაობა არ დაუწვია, მაგრამ იგი ესლაც ისე მუშაობს, როგორც რჩი ათასის წლის წინეთ. იგი არ ბძავს ვერაშოელს ამ შემთსვევაში; ეს მამაკვდინებელი ცოდვაა მისის ჭზრით.

ჩვენ მოგასხენეთ, რომა ჩვენ მწერლობაში კრიტიკა მიუხედავად მოთხონილებსა არსად ჭაჭანებს. მკელს ყურნალებში იქნება შესვდეთ რას ანუ სამს კრიტიკულ სტატისა ბ. ნ. ნიკოლაძისას, (ჩვენ მოგასხენებთ ღირსეულ სტატისებს, თორემ უღირსები და მცირედი კრიტიკული შენიშვნები იქნება ესლაც იბეჭდებოდენ) მაგრამ ეს მანც არ გვაძლევს ნებას, ვსთქვათ: «ჩვენში კრიტიკა არისო». რათ დასცნრა ბ. ნიკოლაძე და უმტყუნს თავის დანიშნულებს? რა მოგასხენათ. შეიძლება სხვა და სხვა მასგან დამოუკიდებელი მიზეზები შესვდათ. ისიც შეიძლება, რომ მას გაუაროს სფიფტის პრინციპზე, რომელიც მოგასხენებთ: «უკეთუ თქვენ გინდათ დაამსახუროთ რეპუტაცია ჭკვიანი კაცისა, თქვენ იძულებული იქნებით იეკეთ იმ ჭზრის, რა ჭზრისაც არის ის პირ, ირომელსაც ებასებით». მკითხველი ცხდათ დანასავს, რომ ეს პრინციპი და კრიტიკოსობა ვერ მოთავსდება იერთად, ვინაიდან რამდენიმე ჭკვა ერთ გოგონაში ვერ მოთავსდება და რამ არ დაემსახურებათ სასელი «სუელელისა» სახუმი არჩია. აბა, ბატონებო! არც უქმათ სიტყვების ფანტკა ივარკებს. აქ ნიკოლაძე რა შუამა? ჩვენგან კრიტიკის უქონლობის მიზეზი, ჩვენსაკე ბუნებაა. ჩვენ კმეოფილა ვართ მით რაც გვაქვს. ვინ შეს-

ძლებს უმიზნოთ კედელს ცერცვი შეყაროს, რომ ცერცვი უმიზნოთაკე ძირს ჩამოცვივდეს.

ამას გარდა ჩვენ მწერლობაში კრიტიკის გაძლიერებას ძლიერ უშლის ხელს ჩვენი მწერლების ნაწერების ცალკე წიგნებთ გამოუსვლელობა. კიდევ რომ მოინდომო შენი მშობლიური ლიტერატურის შესწავლა, ვერ ასერსებ. წიგნთ-საცავი ჩვენ არა გვაქვს. ჩვენ მწერლებს რაც რომ სეირიანი დაუწერიანი, მკელ ყურნალებშია გაფანტული, რომლებს თავის მოურა შეუძლებელია და მოუსერსებელია.

არ შეგვიძლიან არა ვსთქათ თოროდ სიტყვა გაკრით ესრეთ წოდებულს წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაზე. რაში მდგომარეობს ამ საზოგადოების მოქმედება? განა საკმარაა წერა-კითხვის გავრცელებისათვის რამდენიმე წიგნების გამოცემა და შეწირვა ამ წიგნებისა რომელიმე სკოლაში? თუ კი ეს საზოგადოება სკდავს, რომ ჩვენი მწერლება, სიღარბის გამო, ვერ ბეჭდავენ თავიანთ თხზულებებს ცალკე წიგნებად, ეს საზოგადოება რატომ არ გააფართოებს თავის მოქმედების ასპარეზს და არ მისცემს შემწეობას მწერლებს, მათი ნაწერების დაბეჭდვაში? ამით უფრო დიდს სარგებლობას მოუტანს ეს საზოგადოება, ვიდრე რაღაც უმიგანი წიგნების ბეჭდვით და აქეთ-იქით ამ წიგნების შეწირვით. ამ სამის წლის წინად დავინახეთ პირველი ტომი თ. რ. ერისთავისა, მას აქეთ მოკვლით დანარჩენს და არსად არიან. ნუ თუ ბ. ერისთავი ურს იტყვის დანარჩენი ტომების დაბეჭდავზე, თუ კი მას საშუალება ადმოუჩინდით? იგივე თქმის სხვა მწერლებზედაც. როგორ დავიჯეროთ ამ კაცებმა მასთვის იმერძეს, რომ მათი ნაწერები დამარსულ იქმნეს არსიკებში, და მოსურნეს არ შეეძლოს გაერცნოს მათ? ათას გვარ საქმეს ვეკადებით და უმთავრესი კი უურხადებოდ ვკრჩება. კერძო კაცს არ აძლევს ხელს ჩვენში წიგნების გამოცემა. სადაც კერძო კაცს არა გაუდას რა, იქ კორპორატიული ძალა არის საჭირო. ასე მოიქცა მკელი კაციც, როდესაც მან ერთმა ვერ შესძლო ბრძოლა ბუნებასთან, მან მოსძებნა თავის ნაირი არსებანი, ანუ უკეთ ვსთქვათ, მოძმეობა და წინ აღუდგა ათას გვარ დაბრკოლებებს.

(შემდეგი იქნება)

ვაართანას

სუქდება ჩვენი ვართანა,
მუცელს ისქლებს თან-თანა,
„ბიჭოს“ ემსის გლეს-კაცსა,—
«ძმობა» აქვს ნახალნიკთანა.
დაჭმა ვაროებო,
რაც კა სოფელში გოგავდნენ,
ახლა მამლებსაც ხელს მიჭეოფს
წითელ-წვერებს, მროკავებს.

ზალტოთ და ქოლგით დადის,
ისწავლა დრასტი-დრუსტები,
ფესებზედ პოლსაპოჭკს იცომს,
გაიძრო მკელი ჩუსტები!
ბოლოა, დიდინი დუქნის წინ
ღაბაბ-ფუნთუშას უსდება,
რატომაც არ გაიხარებს,
რა საქმე იმას უსდება!...

ჭავჭავი ფშაველა.

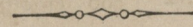
3 უ ქ ლ 3 5 0

საუკეთესო მელექსეს
მემკვიდრეს რუსთაველისა,
რომლისაც ლექსი დაგატკობს,
მით წყარო უკვლავებისა;

რომელსაც მამულისათვის
თვის თავი დაეწყებია,
და ამა ქვეყნად მას მარტო
სცედა გულისა რგებია;

მას მინდა უძღვნა მოთხრობა,
ჩემი პირველი არაკი,
მშობლურის ხელით მიიღე,
ჩემო ბიძიავ, აკაკი!

ი. რევიშვილი.

მურა დაითხოვეს!

თავი I

ძალი მურია და მენახირე გოგია

ოს იყო გასაფხულის დილა თენდებოდა სოფ. მცხეთაში; მამლებმა მეორედ იეივლეს და აღმოსავლეთით განათდა ოქროს ფენათ: მსე ანირებდა ამოეყო თავი ჯვარ-ზატყოსანის მთიდან... იღვიძებდნენ მცხეთელები, იღვიძებდნენ ფრინველები და მტკვარ გაღმა, კსა-ტყეცილსედ, გაისმა ოსური ურმების ჭრიალი...

გაიარა კიდევ რამოდენიმე წამმა, მსემ ამოჭყო თავი, მსწრაფლ გამოაფხისლა ყოველი სულდგმული და ააჭიკჭიკა მთელი ფრინველობა. გაიღვიძა მთელმა ბუნებამ და მგონია არაკვამაც სსვა ფრივ დაიწყო ჩქრიალი... ნამიანი მინდვრიდამ გრილს ნიავს მოჭქონდა სოფლისკენ მშენიერი სუნი ბაღასისა. სვეტის ცხოვლის სამრეკლოსედ გაისმა დიდი ხარის სმა და დაფთსო საუღარსედ მჯდომი გუნდი მტრედისა, რომელმაც ერთი ოთხიოდჯერ შედი-სედ შემოუარა საუღრის გუმბათს და მერმე გასწია მინდვრისკენ დღიურის საკვების სამებნელად...

ამ დროს საუღრის კალაგნის კვერდსედ ერთ მხარეს გროვდებოდა ნახირი, მეორეს — სბორები; მროსებს და სბორებს მოერეებოდნენ ან მუდამ მილის ნატრული ზაწია კოკოები, ან კაბის ცალ-კალთა აწეული ბებრები, რომლებსაც ერთს ხელში ეჭირათ სსწველელი და მეორეში — ზატარა წკეზლა. გროვდება ნახირი და თან-და-თან უფრო და უფრო ისმის მროსების და სბორების ბლავილი, ცხენების ჭინვინი და ფურ-კამბეჩების ყოყანი; ერთს ალაგას ჭიდობენ მროსები, მეორეს — დაკუნტრუშობენ ჩვილი სბორები. ერთის სიტყვით ეველა მხიარულებს, ეველა ცსოველი შეჭნარის გასაფხულის მსეს, ეველას უქრის ზირსედ კმაყოფილების დიმი.

შეგროვდა და დინძრა ნახირი მინდვრისკენ. იგი მიუდის ერთს ახალ-გასრდა შავგვრემანს ვაჟ-კაცს, რომელსაც უჭირავს ერთი უსარ-მასარა კომბალი და იმის ჩვეულებრივი „ჭეი-ჭო-ჭეი“ მუდამ აგონებს საქონელს გაეჩქაროს თავის კსასედ. მარ-

ტო არ მიდის მენახირე, მას მისდევს უკან თავისი ერთგული ამხანაგი—მაღლი მურია.

ჩავიდა ნახირი რიეყსედ და მსურვალეთ დაეწავა თუძცა კი ძღვრიეს, მაგრამ გრილს წყალს; მერმე ჰქრა მან თავი არაგვის ზვირთებს და ჰატარა ხანს უკან ის ალაგი არაგვისა, სადაც გადიოდა ნახირი, წარმოადგენდა მარტო გაფანტული თავების გროვას.

იმიშვლა მენახირემაც, შეჰკრა თავისი ტანისამოსი და დაიჭირა ცალ-სელში, მეორე ხელით ერთი მსურვალეთ გადაიწერა ზირ-ჯვარი, დასწვდა და აიღო ძირიდან თავისი კომბალი, დაუძახა მურას და ორთავემ გასწიეს სევით ფონისკენ, რომ ფეს-და-ფეს გასულიყვნენ წყალში, თორემ იმ ალაგს, საცა ნახირი გავიდა, მენახირეს ცურვა დასჭირდებოდა და გასაფხულის ცივ-წყალში ბანაობა, რასაკვირველია, არავის არ ენატრება.

მიდის მენახირე, ალერსიანი სტუნვით მისდევს მას მურა.

მურა ერთი მან დიდი, თითქმის სმოს ოდენა მაღლია; ის ისეთი დიდია, რომ კაცს ეკონება ექსი-შვიდი წლისა იქნებაო, მაგრამ, ის წლისა და ერთი თვის წინად, როდესაც იგი ზირველათ მოუყვანეს მენახირეს, ისეთი ჰატარა ლეკვი იყო რომ რძის მეტს არაფერსა სჭამდა.

მურა მოუყვანა მენახირეს ერთმა მეცხვარემ და მის ნაცვლათ მან წაიღო მარტო ერთი კოდი ზური.

გაიხარდა მურა და გაუყვარდა სიკაზასის სმა მენახირიანთ მაღლს. მართლა და სამინელი იყო მურა ქურდებისთვის, დიდი ძაღლებისთვის, უცხო კაცებისთვის, მაგრამ დედა-კაცებს, ბავშვებს და ჰატარა მაღლებს თავის დღეში არას აზნებდა ხოლმე, თუძცა კი

ეს უკანასკნელნიც მან ერთდებოდნენ მას სამინელი ქურდებისთვის, მურა ალერსიანად მიუხტის წინ თავის ჰატრონს და გასადა-გსა ჰკრეფავს ზურის ლუკმებს, რომლებსაც ხანდის-ხან გადაუგდებს ხოლმე მას მენახირე.

აი, მივიდნენ ფონთან. მენახირემ ერთი კიდევ გადაიწერა ზირ-ჯვარი და შევიდა წყალში; შეტოვა მურამაც, მერმე კი, რა შევიდა ღრმში, ერთი მან გადასტა, გააპო წყალი და ისარივით გასწია მეორე ნახირისკენ...

მუა სამთარში, ან საფხულში რომ გასვიდე არაგვიში, ურძის თვლების მორგვებსაც ძლივს დაგიძალავს, მაგრამ გასაფხულსედ, ან შემოდგომასედ რომ გინდოდეს მასში გასვლა, თუ შენ თვითონ მცხეთელი არ ხარ,—მცხეთელი გაივლიე. საფხულ-სამთრობით ჰატარა არაგვი, გასაფხულ-შემოდგომით ძრიელ მოდიდება ხოლმე; უიძისოთ ანკარა წყალი წყალდიდობას—ლაფია. სამთარ-საფხულ ალერსიანათ მოხანჩქარე მისი ზვირთები—გასაფხულ-შემოდგომით სამინელ სიმღერას დასმასიან.

მაშინდელ მღელვარე ზვირთებს ბეურჯელ გადაუბრუნებია და წაუღია ურძები მათი ჰატრონებით, რომლებიც ვვირილიც: „იმიშველო, ქრისტეანებო“, ხან მეშაობას ანებებინებს თავს და ხან ლოკინიდან წამოჰქერის ხოლმე საწვალს მცხეთელებს, რომლებიც დატიტვლებულნი ებრძვიან ხოლმე ადამთოფებულს არაგვის ზვირთებს და ძნელათ თუ დაანებებენ მათ გადაბრუნებულის ურძის უბეს, ან ღერძს, ან თვლებს, ან უღელს; მაგრამ ჩაჭიდებულის ხელით მცხეთელი მისდევს დაჭერილს საკანს იქამდის, მინამ უთუოთ გამოიტონ მას. მაგრამ ყოველთვის დროსედ ვერ მოას-

წრობენ ხოლმე მცხეთელები და ამიტომ
მაინც ბევრი ურესი წაუღია არავის, ბევ-
რი აღმძინი დაუდრჩვია მას.

კავიდა კადმა მენასირე გოგია და მას-
ხედ უფრო უწინ მისი მურა. მათ ორივემ

ერთად ერთი კიდევ წამოუარეს სექსუალური
და ჩქარის ნაბიჯით გაიბრუნეს წინააღმდეგობა
ამწვანებულს მინდორსგდ ხას-ხასი ბაღასის
სამოვხელთ...

ი. რევიშვილი.

(უმბლავი იქნება)

სადამო ტეეში
ხეზე ამოჭრილი გ. ტატიშვილისაგან.

(სურათზე).

ღაღაღ-მამამარი, გაბადრული, უსე-სხავიანი,
ჯადოსნისანი, მომსიბღავი, ცელქ-ემპაჟური,
ეს მორჩხვი ჭურდი, მოაშიეე აღერსიანი,
მთის წვეროს უგან ამოქმეა მოვარისა უური.

ტეეილის ღამალით გადმოხედა მან ჭკეუნასს
და თვითო სხავი ეველას უძღუნა, მათსაღამა,
შერთალი ნათელი გადაჭვიანა სავსე უანსის,
ფარდას გადაქვია, გადაჭკოცნა, ნამი ანამა.

მას შესედავსე ქალწულივით ჩაფიქრებული,
 ნამით მოწყული მდაბალ ბუჩქში გასაზდა ის,
 მისკენ დაეშვა მოვარის სხივი აფეთქებული,
 და მას ყვაილიც მიეგება წინ გულ-მკერდ-ღია.

ტყეპს მალაღმა, შეუვალმა და თან-ჩასრულმა
 მხათობის შექსედ მსიარულად თან-აქსრულმა,
 და იადონმა, ამ უმანგო ბუნების შვილმა,
 მოვარის ამოსკლა მიძინებულ სმელეთს ახარა.

წარილი ძველ მემობართან

II

ჩენი აელა-დიდება ერთს ჯორს აეკიდებო, ნათქვამია. მე ქვეყნიურ სანოვანოზედ, ე. ი. დღიურ სარჩოზედ არ მოგახსენებთ. მართლა ქართველი კაცი ჯერ ისრე არ გაღარიბებულა, რომ სტუმარს გოჭი მაინც არ აუტყვიელოს და ხეთ კოკი-ანს არ მოუშვლიძოს. ლეთის მოწყალება მრავალი გახლავით. თუნდაც რომ არ იყოს, ჩვენ ნეტარ ხსენებულის ლუარსაბის ანდერძს ვერ გავსტეხავთ და კი-ღობანში და ქვევრში რა თაგვები ჯირითობდენ, მაინც ესავსეთ განლაეთა! — უნდა ვიძახოთ. მე მოგახსენებთ გონებით საუნჯეზედ (ეხლანდელზედ რასაკვირველია), რომელიც არამც თუ ერთს ჯორს, მერ-წმუნეთ, ერთი გაღამჩრჩეალი კატაც კი სულ სირბილით ატარებს. ნამეტნავად ამ უკანასკნელს ათ წელიწადში თითქოს მთლად გაიყინა, ერთხელ გამხვალი ქართველის ტინმა მოძრაობა შესწყვიტა. თითქოს „ღროება“ ისევე გამოდის, ორშაბათისა, ყველა დიდი და პატარა დღესასწაულის გარდა კვირიკობამდე და წმიდა მარინებამდე; ზანტი „ივერიაც“ მზეთუნახავი ქალივით შვიდ წელიწადში ერთხელ დაგვენახებდა ხოლმე, თითქოს მარტო მისთვის, რომ იმ ერთი რუსულისა არ იყოს, მიგვაგონოს: «ЖИВЪ КУРИЛКА НЕ УМЕРЬ!» მაგრამ ვაი ამისთანა გაძაღღებულ სიცოცხლეს. ამისთანა ავთმყოფის პატრონი ხატის წინ დაეცემა და შეჰვედრებს ხოლმე: «დიდებულო ფუმითი ანგელოზო, აკმარე მაგდენი ტანჯვა და კეთილად მიიბარე ამისი ცოდვილი სული!» «ნობათმაც» თავის ჰაწაწა მკითხველებს აღუთქვა: «დღისით და ღამათ მიუქმენი «ნობათსა» არ დასცდებიანო», მაგრამ ღამეს ვილა სჩაის, ნეტავი დღისითაც არ დასცდენიყენენ. ზაღაფურცლეთ ახლა ეს უდღეო ნაყოფნი უმწიფარი გონებისა, ვის არ დაუბუნდია ამ ტიელ ეკლესიაში. მართი ის ღა გვაკლია, რომ ლუარსაბ თათქარიძემ მოწინავე წერილები სწეროს და მისმა კნენა ღარეჯანმა კრიტიკული მიმოხილვა. მართის სიტყვით, ამ ცოტას ხანში მწყრლების რიცხვმა ერთი ათად იმატა, მაგრამ მწყრლობა კი მიწასთან

გასწორდა. მს მივლენა ნუ გავაკვირებებს, ჩემო კეთილო, რადგანაც ეს ბუნების კანონი გახლავით: მუხა რომ გადაიქცევა, იმის ნადგომზედ ათასი უხვირო სოკო ამოჰყოფს თავსა. საკითხავი ის არის: რამ გადაქცია ის მუხა? ქართველის კაცის აზრის გამოფხილება თვალ საჩინოდ იწყება იმ დიდებულის ეპოქილამ, რომელსაც ჰქვიან ბატონ-ყმობის გაუქმება; მაშინ გამოვიდენ ასპარეზზედ შვილები, რომელთაც უარ ჰყვეს და დაჰკმეს მამათა საქმენი და ზეთის ხილის ყლორტით მოფრინდენ. შეიძლება მათ გმობაში გულ წრფელობაც იყო, მაგრამ მუქთი ოფლით მორწყულ ნიადაგზედ ლღად ამოცნებულმა ბუნებამ თავისი მოიხიზვა, აზრმა მანამდისინ იმუშავა, მიწამ თბილი კერილამ ძალად გამოგდებული ნაცარქექია მყუდრო ალავს მიაწყდებოდა სადმე, და რაკი ეს ალავი მონახა, მაშინ ტენის მოძრაობაც შესწყდა. მართლაც და დიდი შეცდომა იქნებოდა გვეფიქვა, რომ ლუარსაბის შვილი ჩვენთვის პრომეთეოსი შეიქმნებოდა, რომელიც ზეციურს ცეცხლს მოგვინიჭებდა. „მსგავსი ყველაი მსგავსსა ჰმობს, ესე ბრძენთაგან თქმულთა“, ამბობს პოეტი. მაგრამ ლუარსაბის შვილმა რომ „აზნაურის წესზედ“ ისე მალე დაიძინა, ეს გარემოება აგრე რიგად სამწუხარო და სავალალო არ იყო ჩვენთვის, — უფრო სავალალო შედეგი თან მოჰყვა ამ გარემოებას. საქმე იმაშია, ჩემო ბატონო, რომ ერთხელ გმირად ცნობილი ლუარსაბის-ძე თუმცა მომეტებულად დაძაბუნდა, მაგრამ მაინც გმირად მიგვაჩნია. მა შეიქმნა ბევრისთვის ლიბრად, რომელიც თვალზედ გადაეკრა და მზის სხივს მოაშორა; ეს შეიქმნა ბუნდად, რომელიც ზოგიერთის გონებას დააწვა და მთლად დაეთრები დაუბნია. ამას გარეისად ჩვენ არავინ მიგვაჩნია. მოდით ყოველნი უძღლურნი, მაშვრალნი, საპყარნი და საცოდენნი და განისვენეთ წილთა ზედა აბრამისათა... შორს, შორს და განვერდით ყოველნი თავმომწონნი და მოკისკასენი ნიქით და გონების ძალით! ამ შემთხვევაში ჩვენ ისეთი ფრთხილნი ვართ, რომ ღმერთმა შეარცხენოს ძაჯეთის ციხის გუმბაგების სიფრთხილე. თუ რომე-

ლიმე ყმაწვილს პატარა ფხა შევატყეთ, ვაი იმის ტყავს!
—სულ რათა შშობე დედილოს ვაძახებინებთ. მრავა-
ლი ჩავკალით, უფრო მუხლიანებმა თავს უშველეს
და უცხო ბანაკში გადაგვასწრეს და იქილამ, ვატე-
ხილს გეჭყევი, იქილამ ისეთს ისრებს იტყორცნიან,
რომ ჩვენში აწვევაც არაღის შეუძლიან და ხალხი კი-
ნალამ თავიანთ მხარეზედ გადიბირეს; მაგრამ ჩვენ ერ-
თი მოუკადი წამალი გვაქვს, რომელსაც ყოველთვის
ვხმარობთ, როდესაც გესურს საზოგადოებას შევაზი-
ზლოთ ვინმე; ჩვენ იმს მამულის მოლალატედ გამო-
ვატყადებთ! ხა, ხა, ხა! ჯაშუში, მამულის მოლალა-
ტე!... რათა? რისთვის? მისთვის რომ ჩვენთან ერთად
ვირის ბაგაზედ არ დაება, თავისი ნიჭი მამამე გიყვარ-
და ურემი დაწექ და დაიძინეო“-ს პრინციპს არ ამსხვერ-
პლა და თავს უშველა. ღიად, დრონი მეფობენ. იმი-
სთანა დროც გამოერევა ხოლმე ისტორიაში, როდე-
საც ზაქი ფრინაეს, ვირი გალობს და აქლემი ლეკურს
უვლის. ჩვენში სწორეთ ის დრო არის, როდესაც
გალადებულს სიბრიყვეს და მტკნარს უნიჭობას ძმუ-
რად ხელი-ხელს გადაუღვიად, მტკიცე კავშირი შეუ-
კრავთ და გაწმადებით სდენიან ყველას, ვისაც კი ნა-
ტამალი მაინც გამოჰყოლია იმ სულისა, რომელიც
ღმერთმა ადამს შთაბერა. მამასადამე, ჩვენვე ვართ
შემქმნელნი და მუხრუჭის მომჭირებელნი ჩვენის გო-
ნებისა და არა ის გარეშე, ანუ, როგორც მიღებუ-
ლია, „ჩვენ გან დამოუკიდებელი მიზეზები,“ რომ-

ლებსაც ყოველთვის ხელს ვაწმენდთ, როდესაც
გინდა ჩვენი სიზარმაცე და გონებითი უძლურება
დაფაროთ.

რა ხელი აქვსთ დამოუკიდებელ მიზეზებს დრა-
მატიულ საზოგადოებასთან, წერა-კითხვის გამავრცე-
ლებელ საზოგადოებასთან, რომ არაფერი კეთდება?
მინ, რომელი გარეშე მიზეზი გვიკაკუნებს თავში, რომ
გინდა თუ არაო ჩვენს სცენაზედ ბაყლებმა და მენახ-
შირებმა ირამაშონ და არა ნამდვილმა არტისტებ-
მაო? მინ გვატანს ძალას, რომ „დროებაში“ და „ივე-
რიაში“ დომა ზაქებმა სწერონ და არა ნიჭიერმა
მწერლებმაო? და სხ. და სხ.

შოველს მეოათრს ორში ერთი ნიჭი უნდა ჰქონ-
დეს: ან თითონ უნდა იყოს ნამდვილად ნიჭიერი და
გამჭრიახი, ან უნდა შეეძლოს ნიჭიერის კაცის ცნო-
ბა და მის დახლოებას ეცადოს. ჩვენს მეთაურებს
პირველი ნიჭი მოკლებული აქვთ, მეორე აქვთ, მა-
გრამ, საუბედუროდ სრულიად საწინააღმდეგოდ ხმა-
რობენ. ძრიელ სასიამოვნო იქნება, რომ ამისი პასუ-
ხი ვინმემ ბრძანოს, რადგანაც ვიცით, რომ ჩვენის
აზრის მოწინააღმდეგე ბევრი გამოჩნდება. სასურვე-
ლია, რომ მეტოქე ასპარეზზედ გამობრძანდეს და თა-
ვისი წინააღმდეგობა ჯიბეში მუშტის ღერებით არ
დაასრულოს, როგორც მიღებულია ჩვენში.

დავით სოხლანია.

ხალხური ლექსები

შეკრებილი ქართლ-იმერეთში სოსიოსაგან.

ეკლას ჩიტები სეხე ზის,
ქუერი მიწასე გოგდება.
ქალა რად გინდა უცხო მხრის?
დასნეულდება, მოკვდება.

მანდვრიდამ მოსვალ, შენ ქალა,
ამაძვალდი მსე ხარა,
ნეტაი იმის დედასა,
რომილის მკლავსედა სწევსარა.

სადარბაზეკის ტირილი
ჩამოდის ზარას სმასედა,
მე ბუღბუღები მკოხნა,
ქალი ტირიდა ქმარსედა.

ჭალა-ტეის სეობაზედა
სე მოსტრეს ძარობაზედა,
გუშინ რომ სიტყვა მითხარა
როგორ სარ პირობაზედა?

ღამასმა სოჭვა, ბნელ დამეში
მე არ მიხდა ფარხანია;
ბიჭი მიხდა შირ-ტიტეკლას,
ზარს არ ესხას ბალანია.

ქალები დავრობულან
სომილის სათოსნელათ;
ლოყები დაწითლებათ
ბიჭების საკონელათ.

რედაქტორი და გამომცემელი ვ. აბაშიძე.

გ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა

ეროვნული
ნიჭიერი

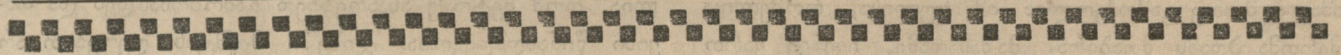
საყოველ-კვირად ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი.

„თეატრი“

გამოცემა 1885 წ. ენკენისთვიდამ ქ. თბილისში. გარდა 3. რ-და-პირი თვე-ს დანაშნულებას, ე. ი. ადგილობრივი თეატრებს (განსაკუთრებით ქართული) მდგომარეობის დაწვრილებით აღწერისა, „თეატრი“, ჩვენ ლიტერატურასაც თვალს ადევნებს. დრო გამოძვეებით „თეატრი“-ში მკითხველა ნახავს მოთხრობებს, ლექსებს და ბევრს სხვა-და-სხვა, ჩვენი მკითხველთათვის, საუფრადლებო ამბებს.

ჩვენ ლიტერატურაში გამოჩენილ მოღვაწეთ „თეატრს“-ს აღეთქვეს თავიანთი მონ. წილეობა. „თეატრი“ გამოვა კვირაში ერთხელ. კვირარაობით. ფასი „თეატრი“-სა: წლით როგორც ქადაქის, აგრეთვე გარეშე ხელის მომწერთათვის ღირს ხუთი (5) მანეთი. ნასკვარს წლით—სამი (3) მანეთი. ცალკე ნაძიკრი ღირს სამი შაური.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში „თეატრი“-ს რედაქციაში და გრიგ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში აშუთისში—მმ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის აღწერა: Тифлисъ, редакция „Театръ“.

სათეატრო განსხადება

ამ წლის ოქტომბრის 1-დამ 1886 წლის ადებამდის **ქართული დრამა-ციული დასი** დაიწეებს წარმოდგენების გამართვას.

ამის გამო დასის გამგეობა მოიწვევს, როგორც კვალ არტისტებს, აგრეთვე დასში ახლად შამოსვლის მსურველთ წარუდგინონ თავიანთი ნირობებში დასის საქმეთა გამგეს.

საქმეთა გამგე გ. აბაშიძე.

ადროები სს

Продолжается подписка на 1885 год.

ფასი სუბსკრიბირის ზირველიდამ წლის დამ-
ლეზამდე — — — — — 4 მან.
სოფლის მასწავლებელთათვის — — — — — 3 მან.

ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ

на 1/2 года
съ достав. 3р.
и пересл.

на годъ
съ дост. 5 р.
и перес.

Продолжается подписка на 1885 годъ.

ГАЗЕТА А. ГАТЦУКА.

БОЛЬШОЙ ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЬ

Новые подписчики получают журналъ съ 1-го №.

Иллюстрированная, политическая, литературная, ремесленная. Премія 1885 г. 1) *Крестный календарь на 1886 годъ на веленной бумаль.* 2) *Повести и раманы.* 3) *Иллюстрированные драмы Шекспира.*

Въ теченіи года выдается: 1) 52 иллюстрированных №№ журнала; 2) „Еженедельный литературный приложения“; 3) „Художественный приложения“; 4) „Новыйшя моды“ и 5) главная премія „Живописный Альманахъ“.

Цѣна на годъ съ доставкою и пересилкою—5 руб.
на 1/2 года — — — — — 3 руб.

Желающие ознакомиться съ журналомъ могутъ получить одинъ № за 2 семикопѣечныя марки.
Адр. редакцій Спб. Невскій пр. № 76. (3—2)

Адресъ: Москва, Никитскій бульваръ, д. Гатцука. (3—2).